

လံာ်စီဆုံအတၢ်မၤလိအကျဲလၢ အပျဲၤအဘိဉ်တဖၣ်အတၢ်ဒိဉ်ထီၣ်

တၢ်ပာ်လီၤသး

တၢ်ပာ်လီၤသး ဘၣ်ဃးတၢ်ကတိၤခီလဲအံၤ မ့ၢ်ဒ်သိးကဆၢန့ၣ်တၢ်အိဉ်အါမံၤလၢ လံာ်စီဆုံအတၢ်မၤလိအကျဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကတိၤခီလဲအံၤ မ့ၢ်လၢပုၤနီၢ်ဒိဉ်အဂီၢ်, ပုၤလၢအအဲၣ်မၤဒိဉ်ထီၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်လီၤသးန့ၣ်လီၤ. ဒီးပုၤတဂၤဘၣ်တဂၤ တၢ်မၤလိလံာ်စီဆုံ ပာ်ဃုာ်စ့ၢ်ကိးပုၤအါဂၤအခိဉ်အနီၣ်လၢအဃုာ်ကွၢ်တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤလၢ ကမၤလိလံာ်စီဆုံလၢ အမၤဘျုးထီၣ်, အိဉ်ဒီးအခိဉ်ညီဒီးတၢ်လဲလိာ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကွဲးပျဲၤထီၣ်

လၢတၢ်ဖဲးတၢ်မၤလိလံာ်စီဆုံအပူၤ, ပုၤမၤလိတၢ်ဖိ ကမၤလိန့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်သၢမံၤလၢ ကဒုးတိာ်ပာ် ဒ်သိးကမၤဒိဉ်ထီၣ်ပုၤတဂၤအတၢ်နီၢ်ပၢၢ် ဘၣ်ဃးလံာ်စီဆုံဒီး မ့ၢ်စ့ၢ်ကိးဒ်သိးကမၤဒိဉ်ထီၣ်အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ဒီး ကပံးန့ၢ်လံာ်စီဆုံအတၢ်ကတိၤဆူ သးသမူဒီးနံၤအဂီၢ်လီၤ.

ခီဖျိတၢ်လၢအလဲၤအသး ဘၣ်ဃးတၢ်ထံၣ်သ့ၣ်ညါဒီး တၢ်ကွဲးဃုာ်တၢ်အိဉ်ဆူၣ်အိဉ်ချ့, တၢ်အိဉ်ဖိဉ်တဖၣ်လၢအိဉ်ထီၣ်, ပုၤကလုာ်အတၢ်မၤတၢ်သးခုကစီၣ် အိဉ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ခွဲမံၤ, ဖဲအိဉ်ထီၣ်ဝဲ, တိစၢၤမၤစၢၤဆူ တၢ်ဒုးကဲထီၣ်အပျဲၤအဘိဉ်တဖၣ် လၢတၢ်အိဉ်ဖိဉ်လၢလီၢ်အဝဲအံၤအပူၤလီၤ. တၢ်အသူးအသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ဃးဒီးသးဒီး တၢ်ဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်အိဉ်အမ့ၢ်, ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်မူ, တၢ်လဲလိာ်တၢ်ဘျုးတၢ်ဘါ, တၢ်ဟ့ၣ်တဖၣ်ဒီး ကိးအီၤလၢတၢ်သးခုကစီၣ်အဂီၢ်အဘါ, တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအသးလၢတၢ်မၤ, အိဉ်သကိးဒီးတၢ်မၤတၢ်သးခုကစီၣ်, ပုၤစီဆုံကရူၢ်တဖၣ်, ဘၣ်တၢ်ပၤဆၢအီၤလၢသး, တၢ်ကွဲးစိတၢ်သးခုကစီၣ်အတၢ်မၤ, ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်လီၤသးဆူ တၢ်သးခုကစီၣ်ဒီး တၢ်ဒိဉ်ထီၣ်လၢနီၢ်ဂံၢ်န့ၣ်လီၤ. ခီဖျိတၢ်ဂ့ၢ်အတၢ်မၤလိလံာ်စီဆုံန့ၣ် ပမၤကဲထီၣ်တၢ်ဒုးဒိဉ်ထီၣ်သးဒီး တၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ရဲလိာ်သးဒီးတၢ်အိဉ်အမ့ၢ်, မၤဒိဉ်ထီၣ်ပုၤတဂၤအတၢ်အိဉ်ဖိဉ်, ဒီးမၤန့ၢ်ပုၤအါဂၤလၢ ကနီၤလီၤသကိးတၢ်ဘျုးတၢ်ဘါလီၤ. ဖဲပမၤကဲထီၣ်သးအတၢ်မၤန့ၣ် ပမၤကဲထီၣ်ဒ်သိးကအိးထီၣ်ပသးဆူပွၤ ခီဖျိသးအတၢ်န့ၣ် လၢအမ့ၢ်တၢ်မၤလိလံာ်စီဆုံန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆၢကတီၢ် - ၂.၅န့ၣ်ရံၣ် အိဉ်ဒီး ၁၅မံးနံးအတၢ်အိဉ်ဘျး

တၢ်ကတိၤခီလဲအဂ့ၢ်အကျိၤ

- ၁. ပုၤပဲအိဉ်ဖိဉ်တၢ်ဒီးတၢ်တူၢ်လိာ်မုာ် (၁၅မံးနံး)
- ၂. လံာ်စီဆုံအတၢ်မၤလိအတၢ်မၤနၢၤ (၁၅မံးနံး)
- ၃. တၢ်မၤလိလံာ်စီဆုံအကျဲတဖၣ် - သံကွၢ်တၢ်သံကွၢ်လၢအကီအခဲ (၃၀ မံးနံး)
- တၢ်အိဉ်ဘျးအဆၢကတီၢ် (၁၅မံးနံး)
- ၄. တၢ်မၤလိလံာ်စီဆုံအကျဲတဖၣ် - မၤလိတဆၢဘၣ်တဆၢ (၃၀ မံးနံး)
- ၅. တၢ်မၤလိလံာ်စီဆုံအကျဲတဖၣ် - “နအိဉ်ဖဲန့ၣ်လီၤ.” (၃၅ မံးနံး)
- ၆. အကတၢ် (၁၀ မံးနံး)

တၢ်ကတဲၣ်ကတိၤဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ်

- * လၢတၢ်ထုကဖၣ်ကွၢ်ကဒါကတၢ်ကတိၤခိလဲလၢအပူၤကွၢ်တဖၣ်
- * ကတဲၣ်ကတိၤမ့တမ့ၢ် ဟံးန့ၢ်ပှၤဟ့ၣ်လီၤသး ဒ်သိးကတဲၣ်ကတိၤဒီး ကကွၢ်တၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဖျၢၣ်ကိၣ်
- * ဒုးနဲၣ်ဖျါတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢ နကအဲၣ်ဒီးပၣ်ဖျါလၢလံၣ်ပရၢအပူၤ, လၢတၢ်ဖိခိၣ်မ့တမ့ၢ်လၢလီၤဂံၢ်ဘါဘၣ်တၢ်ထုးထီၣ်အိၣ်
- * ကွၢ်ကဒါကတၢ်ကွဲးကွဲးကူယၢ်လၢစဲး တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်လၢစုတဖၣ်, တၢ်နီၣ်တၢ်လီၤလၢအပၣ်ဒိၣ်ဝဲလၢ လံၣ်တၢ်ကတိၤခိလဲ
- * ပၣ်ဖျါလံၣ်ပရၢအါဘၣ် ဒ်သိးသိးဒီး ဒုးအိၣ်ထီၣ်အခိၣ်တီလၢအဖိလၢ လံၣ်စီဆုံအတၢ်မၤလိအလီၤ
- * ကွဲးတၢ်အဖိလၢလၢ လံၣ်အခိၣ်ဂီၤလၢလံၣ်ပရၢအဖိခိၣ် (မ့တမ့ၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်စိတၢ်ကမိၤအစလဲး(Slide)လၢအမၤပှၤတၢ်လၢလံၣ်အခိၣ်ဂီၤပၣ်ဖျါဝဲ)

လံၣ်စီဆုံအတၢ်မၤလိအကျဲ	တၢ်ဒုးထံၣ်လံၣ်စီဆုံအတၢ်မၤလိလၢအမၤန့ၢ်တၢ်	တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအကျဲ	တၢ်ဘျုးတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအဘၣ်တၢ်မၤန့ၢ်လၢကျဲအဝဲအံၤ
သံကွၢ်တၢ်ဂ့ၢ်အကျိၣ်ဒိၣ်			
တဆၢဘၣ်တဆၢအတၢ်မၤလိ			
နအိၣ်ဖဲန့ၢ်လီၤ			

ပၣ်ဖျါတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအဖိလၢ

- * လံၣ်ပရၢ, သ့ၣ်ဘၣ်ဝါ, တၢ်အိၣ်လၢပဖိခိၣ်, မ့တမ့ၢ်တၢ်အစိအကမိၤအတၢ်လီၤဒီး တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်အကလုာ်
- * တၢ်ကးဘၢထုး(Tape), တၢ်ပနီၣ်, ဟီၣ်ခိၣ်ဝါလၢ ပှၤကွဲးအိၣ်လၢဝါပၤလီၤ, မ့တမ့ၢ်ခိၣ်ဖျါထၢၣ်အတၢ်ဒုးနဲၣ်တၢ် (မ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ်အစိအကမိၤဘၣ်တၢ်ပၣ်အိၣ်)
- * လံၣ်ဒီးနီၣ်ကွဲးတဖၣ်
- * စၢၢ်ဘိအိၣ်ဒီးအလွဲၢ်, တၢ်မၤနီၣ်တၢ်လၢအကန့ၢ်အ့ၣ်, ဒီးစၢၢ်ဘိအဂၤတဖၣ်
- * လံၣ်စီဆုံ, လံၣ်စီဆုံအလံၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤ, လံၣ်စီဆုံအလံၣ်ခိၣ်ယုၤဒီးလံၣ်ထံးလံၣ်ယုၤ (encyclopedias)

တၢ်ပၤဆၢလံၣ်တၢ်ကတိၤခိလဲ

၁. တၢ်အိၣ်ဖျါဒီးတၢ်တူၢ်လိၣ်မုၢ် (၁၅မံးနံး)

တူၢ်လိၣ်မုၢ်ပှၤဟဲထီၣ်မၤသကိးတၢ်ဒီး ပျဲလၢတၢ်ကတိၤဆၢန့ၢ်လၢအဘၣ်ဒီး နတၢ်ကတဲၣ်ကတိၤကွၢ်ကဒါကတၢ်ပၣ်လီၤသးဒီး ဟ့ၣ်တၢ်ကတိၤအဖျၢၣ်လၢ တၢ်ကတိၤခိလဲအဂ့ၢ်. ကွဲးပှၤမၤသကိးတၢ် ဒ်သိးကဟ့ၣ်စ့ၤမံးနံးဒီး ဆိကမိၣ်တၢ်လၢအဂ့ၢ်လၢတၢ်မၤလိလံၣ်စီဆုံန့ၢ်လီၤ.

၂. တၢ်လၢပကမၤန့ၢ်လၢတၢ်မၤလိလံၣ်စီဆုံ (၁၅မံးနံး)

ညိၣ်ဃီလံၣ်ပရၢလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ကွဲး “တၢ်မၤန့ၢ်လၢတၢ်မၤလိလံၣ်စီဆုံန့ၢ် . . .” သံကွၢ်ပှၤဟဲထီၣ်ဖဲသကိးမၤသကိးတၢ် ဒ်သိးကမၤဝဲတၢ်ကတိၤအံၤလၢ အဘၣ်တၢ်မၤအါထီၣ်လၢတၢ်ကတိၤ, တၢ်ကတိၤခဲဘိသၢဘိ, မ့တမ့ၢ်ကွဲးတၢ်လၢလံၣ်ပရၢအပူၤန့ၢ်လီၤ. အိၣ်တတိၤဒိၣ်ဒိၣ်ဒီး ကွၢ်ကဒါကတၢ်ကွဲးဆၢဒီး သံကွၢ်တၢ်လၢအဘၣ်, မ့တမ့ၢ်အဘၣ်န့ၢ်တက့ၢ်.

ကွၢ်ခဲဘိတဘျီ ဘၣ်ဃးတၢ်ဂ့ၢ်လိၣ်ဒီး တၢ်နီၣ်တၢ်လၢပှၤခရံၣ်ဖိတဖၣ် မ့ၢ်အပျိုအဘိဓာန်. တဲဖျါထီၣ်လၢတၢ်ကတိၤခိလဲအံၤ ဘၣ်တၢ်ဘိထီၣ်လၢတၢ်န့ၢ်ပၢၤလၢလံၣ်စီဆုံအတၢ်ဂ့ၢ်န့ၢ် မ့ၢ်ဒ်သိးကမၤဒိၣ်ထီၣ်ပှၤခရံၣ်ဖိလၢအမ့ၢ်အပျိုအဘိဓာန်လီၤ.

ကွက်ဒါကွက်တိုက်ကစီဉ်လၢလၢအံၤတဖၣ် နကအဲၣ်ဒီးပၣ်ဖျါတိုက်ကစီဉ်အဲၣ်အံၤ လၢတၢ်စိကမိအစလဲး (Power Point) သ့ၣ်ဘ့ၣ်ဘၣ်အဝါ, မ့တမ့ၢ်လံာ်ပရၢ.

* အပျိုအဘိဓာန်တဖၣ် မ့ၢ်ပုၤလဲၤတၢ်ဖိ, သးဒီစါဒီးဒိဉ်ထီၣ်ဒံးသိး ကအိဉ်မူလၢလၢပုၤပုၤ, ဒိအမ့ၢ်ပုၤပိာ်ကစၢ်ခရံၣ်အခံ.

* တၢ်ဒုးအိဉ်ထီၣ်အပျိုအဘိဓာန် သရၣ်သမါတဖၣ် မၤစၢၤပုၤတဖၣ်လၢ အဘၣ်ထံၣ်လိာ်အသးဒီး ခရံၣ်လၢအမူဝဲဒီး ဘၣ်တၢ်လဲလိာ်လၢအမ့ၢ် ပုၤလၢအသးအိဉ်ဒီးဟီၣ်ခိဉ်ဆူခရံၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. (ရီမ့ၢ် ၁၂:၂)

တၢ်နီၣ် - နကဘၣ်ဒုးကွက်ကွၢ်လီၤနသးဆူ လံာ်ပရၢဖဲတၢ်မၤကတၢၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

၃. လံာ်စီဆုံအတၢ်မၤလိအကျဲ - သံကွၢ်တၢ်သံကွၢ်လၢအကီအခဲ (၃၀မံးနံး)

တဲဖျါထီၣ်လၢနကမၤလိလံာ်စီဆုံအတၢ်မၤလိသၢကျဲဒီး စးထီၣ်ဒီးတၢ်သံကွၢ်လၢအခိဉ်ထံးပၣ်လီၤသးလၢ တၢ်ဆိကမိဉ်တၢ်သၢမံၤအဂ့ၢ်ဘၣ်ဃးလံာ်စီဆုံလၢ အဘၣ်တၢ်ဟံးန့ၢ်အီၤလၢ ၂တံၤမသး ၃:၁၆. “ကယံၣ်တၢ်ကွဲးအသးခဲလၢာ်န့ၣ် ကွဲးအသးလၢယွၤအသးစီဆုံ, ဒီးဂ့ၢ်လၢတၢ်သိဉ်တၢ်သီတၢ်အဂီၢ်, လၢသိဉ်ဃီဉ်တၢ်အဂီၢ်, လၢဃဉ်လီၤတၢ်အဂီၢ်, လၢသိဉ်လိန့ၣ်လိတၢ်လၢ တၢ်တီတၢ်လိအပူၤအဂီၢ်လီၤ.” (နကသးအိဉ်လၢဃုထၢပုၤတၢ်ဂၤလၢ ကဖးလံာ်စီဆုံအဝဲန့ၣ်လၢတၢ်ကျိၣ်ထံးအီၤ မ့ၢ်အိဉ်ဒီးန့ၣ်လီၤ.) တၢ်နီၣ်လၢပုၤမၤသကိးတၢ်ဖိတဖၣ်လၢ ၂တံၤမသး လၢအဘၣ်တၢ်ကွဲးအီၤလၢလံာ်စီဆုံအသီတကတြုၢ် ဘၣ်တၢ်မၤဝံးအီၤန့ၣ်လီၤ. ဒီန့ၣ်အဃိ တၢ်သးဆၢအဝဲအံၤ ဘၣ်တၢ်ကိးအီၤလၢ “လံာ်စီဆုံအလီၢ်လံာ်” လၢအမ့ၢ်လံာ်စီဆုံအသီလၢ တၢ်အိဉ်ဖိဉ်ကဲထီၣ်သီန့ၣ်လီၤ. ဒီန့ၣ်အဃိ မ့ၢ်တၢ်အကါဒိဉ်လၢတဘၣ်စူးကွဲးလံာ်စီဆုံအလီၢ်လံာ်လၢပမၤလိအီၤန့ၣ်လီၤ.

ဟ့ၣ်နီၤလီၤလံာ်စီဆုံဒီးစုအတၢ်ဟ့ၣ်‘က’, ‘ဃုတၢ်သံကွၢ်အိဉ်ထီၣ်လၢ လံာ်၂တံၤမသး ၃:၁၆’ ဒီးကွက်ဒါကွက်တၢ်သိဉ်လိမၤယုၤတၢ်တက့ၢ်. ပျဲတၢ်ဆၢကတီၢ်(၁၀)မံးနံးဒီး သံကွၢ်ပုၤလၢအဟ့ၣ်လီၤအသးတဖၣ် ကစံးဆၢကတၢၢ်သံကွၢ်အဖိလၢန့ၣ်လီၤ. (ပုၤမၤသကိးတၢ်တဖၣ် တဘျီဘျီစံးဆၢကတၢၢ်တဝံးလၢအဆၢကတီၢ်လၢ အဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အီၤဒီး မ့ၢ်တၢ်အဂ့ၢ်လီၤ. အဝဲအံၤမ့ၢ်ဒိဉ်တၢ်မၤလိလီၤ.)

၁. မ့ၢ်နသ့ၣ်ညါတၢ်အသီလၢလံာ်အပူၤအံၤစါ. ယွၤအဂ့ၢ်, ပုၤကညီအဂ့ၢ် ဒီးနတၢ်ရုလိာ်သးဒီးယွၤဒီး ပုၤအဂၤတဖၣ်လီၤ.

၂. မ့ၢ်နထံၣ်တၢ်လီၢ်လၢ ပုၤတၢ်ဘၣ်တၢ်အတၢ်ဒိဉ်ထီၣ်ခါ.

၃. မ့ၢ်နဒုးအိဉ်ထီၣ်တၢ်ပျဲလၢ နတၢ်ဒိဉ်ထီၣ်အဂီၢ်ခါ.

ကွက်ဒါဆူလံာ်ပရၢလၢ နဒုးအိဉ်ထီၣ်လၢတၢ်လီၢ်လၢလံာ်နီၣ်ဂံၢ် ၂ (တၢ်လၢပမၤန့ၢ်လၢ ပမၤလိလံာ်စီဆုံ...) ဒီးအိဉ်ဒီးတၢ်စံးကတီၢ် ဘၣ်ဃးတၢ်ဂ့ၢ်ဒီး သုတၢ်သံကွၢ်လၢအဖိလၢတက့ၢ်.

၁. တၢ်မၤလိအံၤ လၢကျဲမတၢ်န့ၣ် မၤစၢၤတၢ်တမံးဃီဒီး လံာ်စီဆုံအတၢ်မၤလိန့ၣ်လဲၣ်.

၂. တၢ်လၢအမၤနီၣ်တၢ်အဆၢလၢ တၢ်မၤလိအဝဲအံၤန့ၣ် မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်.

၃. တၢ်ဘျူးတၢ်ဖိဉ်တနီၤလၢ ပမၤန့ၢ်န့ၣ် မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်.

တၢ်စံးဆၢခဲလၢာ် ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အီၤလဲၣ်. မၤပုၤလၢတၢ်မၤလိလံာ်စီဆုံအစီလၢ နဒုးအိဉ်ထီၣ်လၢလံာ်ပရၢမ့တမ့ၢ် Power Point တချုးလၢနမၤလိဒံးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. (ကွက်တၢ်ကတဲာ်ကတီၢ်ဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံာ်)

တၢ်အိဉ်ဘ့း (၁၅မံးနံး)

ဒုးအိဉ်ထီၣ်ပုၤမၤသကိးတၢ်ဒံးသိးကလဲၤဆူတၢ်လီၢ်လၢ တၢ်အိဉ်တၢ်အီၤအလီၢ်တစီဖိ, ဟ့ၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢ အကဟဲကွၢ်.

၄. လင်စီဆုံတင်မလိအကျ - တဆာဘဉ်တဆာအတင်မလိ (၃၀မံးနံး)

နီလီဖုအတင်ဟ့ဂ် 'ခ' တက့ဂ်. "တဆာဘဉ်တဆာအတင်မံးကတိအလင်စီ" ဒီးတဲဖျါထီဉ်တင်မအသးအဝဲအံ့လါအဘဉ်ဃးတင်မလိဒီး ပင်ဃုဒီးတင်ကွဲတင်ကွဲဘဉ်ဃးလင်စီဆုံအဆာလါ အဘဉ်တင်တဲဖျါလါအဂ့ဂ်တမံးဘဉ်တမံး လါအသံကွဲတင်သံကွဲ, ဃုတင်ထွဲလိဒီးဒီးမဖုဉ်လါအဆာတဆာတက့ဂ်. နီလီပုမလိသကိးတင်တဖုဆုကရူဒီးကွဲအဝဲသ့ဉ်လါ ကမလိလင်၂တံးမသး ၅:၁၃-၁၅, မတင်ဒ်သီးသီး ဒ်သီးကမပု၁စရီန့ဉ်တက့ဂ်. ကွဲကဒါက့တင်သံကွဲလါအဖီလင်တက့ဂ်.

- * ပုတကရူဃီ ကြားပင်ပုတကဒ်သီးကတဲဘဉ်ပုကရူလါအအိဉ်တ့ဂ်
- * ကွဲတင်အဆာလါလင်အကျါတတက့ဂ်.
- * လါလင်အကျါန့ဉ်, မဖုဉ်လါလင်အဆာတက့ဂ်.
- * ကွဲနီဉ်တင်သံကွဲတဖုဒီး တင်ထံဉ်ဘဉ်တင်လါနထံဉ်ဘဉ်လါလင်အဆာအပူတက့ဂ်. ကျဲးစားဃုတင်မံးဆာဆုနတင်သံကွဲလါလင်စီဆုံအဆာတဖုအကျါ ဒ်အလီအိဉ်ဝဲဒီးကွဲတင်မံးဆာတဖုတက့ဂ်.
- * နမုဒုလင်စီဆုံလါအအိဉ်ဒီးတင်မံးဆာလါလင်အတင်ကွဲအကပန့ဉ် ကွဲထီဉ်တင်ဘဉ်ထွဲလိဒီးဒီး တီဂီနီဉ်လါလင်အကျါလွဲန့ဉ်တက့ဂ်.
- * လါလင်အကျါယဲဂ်န့ဉ် ကွဲတင်လါနထံဉ်အီလါ အဟဲလါနတင်မလိတက့ဂ်.
- * ထုးထီဉ်တင်အဆာလါနအဲဉ်ဒီးတဲဘဉ်အီအဂ့ဂ်န့ဉ်တက့ဂ်.
- * ပုတကဘဉ်တက ဖဲန့ဉ်ကဒုးအိဉ်ထီဉ်အတင်ကွဲလါလင်အကျါဃုပုတကဘဉ်တက အတင်ဘဉ်ထွဲလါအဆာတဆာအဂီ တင်သ့ဉ်တဖုအံ့ တဘဉ်တင်နီလီဘဉ်.

ပျဲတင်ဆာကတီဂီအမံးနံး၁၀လါတင်မလိ, ဒီးဒုးအိဉ်ထီဉ်က့တင်အိဉ်ဖိုဉ်ဒီး ပျဲအမံးနံး၁၀လါ ပုတကရူ ဒ်သီးကဒုးအိဉ်ထီဉ်အတင်ထံဉ်လါလင်အဆာတဖုန့ဉ်လါ.

ဒုးအိဉ်ထီဉ်တင်မလိလင်စီဆုံအကျါအတင်ကွဲဒီး ပုမလိသကိးတဖု အတင်ထံဉ်လါတင်မလိအကျါန့ဉ်လါ.

၅. လင်စီဆုံအတင်မလိအကျ 'နအိဉ်ဖဲန့ဉ်လါ.' (၃၅မံးနံး)

တဲဖျါလါ 'နအိဉ်ဖဲန့ဉ်' လါတင်မလိအကျ အိဉ်ဃုဒီးတင်ပင်နါလါလင်စီဆုံအတင်မလိ ဒ်ပုလါအမုဂ်ပုအိဉ်အသကဲဒ်ပဝးဒီး တဲဖျါကဒီးတင်တဲလါအဝဲသ့ဉ်အတင်ထံဉ်တက့ဂ်.

ဟ့ဉ်နီလီလင်စီဒီးစာဂီဘိ ဒီးဒုးကဲထီဉ်တင်သ့တင်ဘဉ်အတင်ဟ့ဉ်, ဒ်တင်မနီဉ်တင်ဒီးစာဂီဘိလါအအိဉ်ဒီးအလွဲဂ်သ့ဉ်တဖု ဒီးလင်စီဆုံအတင်ပဲလါအစါအသ့ဉ် (လင်ဟီဉ်ခိဉ်ဂီ, လင်စီယု, လင်ပင်ဖျါတင်ကိးမံးဒဲး)လါ. ကွဲပုမတင်ဖိတက ဒ်သီးကပံးန့ဉ်တင်ဂုတခါလါ အဖီလင်တက့ဂ်.

- * တင်တဲဘဉ်ဃးထံလုဉ်ဘါတင် (၁မိၤရှ ၆-၈)
- * တင်ခိဂ်ပီဉ်လဲဉ်ဂီ (၂မိၤရှ ၁၄)
- * တင်မဟးဂီၤဝုဂ်ယရံးဃိ (ယိၤရှ ၆)
- * တင်တဲဘဉ်ဃးစီဒဲး, နီဘါသရှဘါ, ဒီးစီအူရံယါ (၂ရှမူအုလး ၁၁-၁၂)
- * စီလါစရူးအတင်ဂဲဆာထာဉ်သမူထီဉ်က့ (ယိၤဟဉ် ၁၁)
- * တင်အိဉ်လါဟါအကတင် (လူကဉ် ၂၂)
- * တင်တဲဘဉ်ဃးစီပီလူးအတင်လဲလိဒီးလါ ဒါမုးစုးအကျါ (မတင် ၉:၁-၂၂)

ကွိုကဒါက့တၢ်မၤအသးအကျိအကွၢ် (နကအဲၣ်ဒီးပၣ်ဖျါအိၤလၢလံၣ်ပရၢလီၤ.)

- * ကွိုကဒါက့တၢ်တဲဒီး ဃုထၢတၢ်သကဲၣ်ပဝးလၢ တၢ်တဲလၢနကအဲၣ်ဒီးတဲအဂ့ၢ်.
- * ဖးခိဖျါတၢ်တဲအဘျီဘျီ ဒီးဃုထၢတၢ်တဲလၢကဘၣ်တၢ်တဲဘၣ်အိၤ.
- * ဆိကမိၣ်တၢ်လၢနသကဲၣ်ပဝးထံၣ်, နၢ်ဟူဒီးဒုးသ့ၣ်ညါနၢ်.
- * ကွဲး မ့တမ့ၢ် သူတၢ်ကတိၤခိဖျါတၢ်သကဲၣ်ပဝးလၢ နဃုထၢအိၤတက့ၢ်. ပၣ်လီၤနသးဒီး ညိၣ်ဃီတၢ်မၤလိအံၤ ဒ်သိး နကနၢ်ပၢ်လံၣ်စီဆုံလၢ နဖးအိၤအိၣ်ဒီးတၢ်တဲလၢအဘူးဒီးနၢ်လီၤ. အိၣ်ကတိၤနသးလၢ နတကရၢကရိတၢ်ဂ့ၢ် တဖၣ်ဒီး စံးတၢ်တမံၤမံၤလၢ တၢ်တဲလၢလံၣ်စီဆုံအပူၤ တဲဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁၅မံးနံး မ့ၢ်ပူၤကွံၣ်ဒီး သံကွၢ်ပုၤမၤသကိးတၢ် ဒ်သိးကစုးရိအိၣ်ဖျါဒီး ပုၤအဂၤသၢဂၤလၢအဟံးန့ၢ်သၢမံးနံးလၢ ကတဲဘၣ်အတၢ်တဲန့ၣ်လီၤ.

မၤပုၤတၢ်မၤလိလံၣ်စီဆုံအကျဲကပူၤဒီး ပုၤမၤသကိးတၢ်အတၢ်စံးဆၢဆူတၢ်ဂ့ၢ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

၆. အကတၢ် (၁၀မံးနံး)

တဲဖျါလၢတၢ်မၤလိအကျဲ လၢနမၤအိၤန့ၣ် မ့ၢ်ဒၣ်တၢ်စုၤမံၤလၢ တၢ်တုၤလီၤဆီအကျဲလၢ ပုၤတဂၤဘၣ်တဂၤ, ဒီးပုၤတဖုတကရၢမၤဒိၣ်ဒီး အတၢ်မၤလိတၢ်ဒီး လံၣ်စီဆုံလီၤ. နီၤလီၤစုအတၢ်ဟ့ၣ် 'ဂ', "တၢ်ဂုၣ်တၢ်ဂၤအကရူၢ်တဖၣ် မၤလိလံၣ်စီဆုံအကျဲတဖၣ်" န့ၣ်လီၤ.

စံးဘျူးပုၤဟဲမၤတံၤမၤသကိးတၢ်ဒီး စံးဆၢအတၢ်သံကွၢ်လၢအကတၢ်ဒီး စံးဆၢအိၤတက့ၢ်.

မၤကတၢ်ကွံၣ်တၢ်စံးကတိၤတဘျီအံၤ အိၣ်ဒီးတၢ်ထုကဖၣ်ယုၤ ဒ်သိးကအိးထီၣ်ပုၤအသ့ၣ်အသးဒီး လံၣ်စီဆုံန့ၣ် ကဒုးလဲလိၣ်ပုၤသး, တၢ်အိၣ်ဖျါ, ပုၤကဗျၢ်ခဲလၢဒီး ပဟီၣ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

သံကွိုင်တိုင်သံကွိုင်လှအမှန် တိုင်အဘိဓာန်ကတိုင်လှအိတ်လှ ၂တံမသုး ၃း၁၆

ကယိုင်တိုင်ကွဲးအသးခဲလှိုင်န့ၣ် ကွဲးအသးလှယွဲးအသးစီဆုံ, ဒီးဂုၢ်လှတိုင်သိၣ်တိုင်သီအဂီၢ် လှသိၣ်ယီၣ်တိုင် အဂီၢ်, လှယုၣ်လှတိုင်အဂီၢ်, လှသိၣ်လိၣ်န့ၣ်လိၣ်တိုင်လှတိုင်တီတိုင်လှအပူၤအဂီၢ်. (၂တံမသုး ၃း၁၆)

သိၣ်လိၣ်မာယုၤတိုင်

- * ဖးလံၣ်ယီၤဟၣ် ၁၅:၁-၁၇ ခံၣ်ချီ မ့တမ့ၢ်သာချီ
- * ဆိကမိၣ်တိုင်ဖးယိၣ်လှသးအပူၤ လှတိုင်သံကွိုင်လှအဖီလိၣ်, ဒီးဖဲန့ၣ်ကွဲးန့ၣ်တိုင်ကွဲးဆါလှ တိုင်လှလှလှအဘိဓာန်တိုင် ပၣ်အီၤ.

- ၁. လံၣ်အဆါသိၣ်လိၣ်တိုင်မနုၤလဲၣ်.
- လံၣ်အဆါစံးတိုင်ဘိဓာန်ဖးယုၤလဲၣ်.

တဲဘိဓာန်ဖးပုၤကညီအဂုၢ်အိတ်ခိၣ်လဲၣ်.

တိုင်လှအတဲဘိဓာန်ယတိုင်ရှုလိၣ်သးဒီးယွဲးဒီးပုၤဂၢၢ်လဲၣ်.

- ၂. လံၣ်အဆါအံၤ ဒုးအိတ်ထီၣ်တိုင်မာဆါအါအါကလဲၣ်ခိၣ်လဲၣ်. မ့ၢ်ယတလှတပုၤလှ တိုင်သိၣ်လိၣ်အဝဲအံၤလဲၣ်.

- ၃. လံၣ်အဆါအံၤ ဒုးအိတ်ထီၣ်တိုင်မာဘိဓာန်ကုၢ်လဲၣ်.
- တိုင်လှအထီၣ်ဒါယတိုင်ဒဲးဘးန့ၣ် မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်.

ယကမာမနုၤတမံၤ ဒိသိးကတုၤကုၤဆူကျဲအဘိဓာန်လဲၣ်.

- ၄. ယလိၣ်ဘိဓာန်မနုၤလဲၣ်, ဒိသိးကတုၤကုၤဆူကျဲလဲၣ်. ပျဲပုၤသံကွိုင်တိုင်လှခံကတိုင် ကဆုၤနုၤဆူလံၣ်အဆါအဂါ ဒိသိးကမာမနုၤလှတိုင်သံကွိုင်အံၤဒီး ဒုးအိတ်ထီၣ်ကျဲလှလှအဂုၤတက့ၢ်.

တဆၢတၢ်တဆၢ တၢ်ဃုသ့ၣ်ညါနီၤပးတၢ်တၢ်မိၢ်ပှၢ်

အဆၢအတၢ်ကတိၤ	အဆၢ	တၢ်သံကွၢ်ဒီး တၢ်ကွၢ်ဃုၣ်တၢ်	တၢ်သံကွၢ် တၢ်ဘၣ်ထွဲလိၣ်သး	တၢ်သုထံၣ် နၢ်ပၢၢ်တၢ်	ပှၢ်တၢ်တၢ်တၢ် အတၢ်ဃုထီၣ်တၢ်

တၢ်ဆူၤန့ၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်အသီလၢ တၢ်မၤလိလံၣ်စီဆုံအကျဲ

၁. တၢ်အယိၣ်ကတၢ်အတၢ်ထံၣ်တၢ်

ပအိၣ်ဒီးတၢ်မၤလိလံၣ်စီဆုံအကျဲအံၤ, ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် ပိၣ်သကိးလၢအလံၣ်စီဆုံ ဒ်ပုၤတဂၤ, ဖးလံၣ်စီဆုံလၢ အကလုာ်ဒိၣ်တၢ်လၢအမ့ၢ် တၢ်ဆံးဆံးဖိလၢလံၣ်စီဆုံအပူၤလီၤ. ပုၤတဂၤလၢအမၤသကိးတၢ်ကွဲးအတၢ်ဒၣ်ဝဲအလံၣ်ကုၤလၢ အလံၣ်တဆၢတပူၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤတဖု အပုၤမၤသကိးတၢ် ဖးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ကွဲးလၢအကလုာ်ဖးဒိၣ်ဒီး စံးဆၢလိၣ်အသးဆူ ပုၤတဂၤအတၢ်ကွဲး, ဒုးန့ၣ်ပျီၣ်ထီၣ်အတၢ်ကွဲးတဆၢဘၣ်တဆၢ အတၢ်ဘၣ်လိၣ်သးဒီး ကတိၤတၢ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢအဘၣ်တၢ်မၤဝဲအိၣ်လၢ တၢ်ဖးဒီးတဲဘၣ်အခီပညီၣ်လၢ အတၢ်ဆိကမိၣ်အပူၤ ဘၣ်ဃးတၢ်ကွဲးတၢ်တဆၢ န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ပၣ်ပျီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လိၣ်စးကတိၤတၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်သံကွၢ်, ဒ်ပစံးတၢ်အသိး

- * လံၣ်အဆၢတဆၢအံၤ မ့ၢ်အစံးတၢ်မနုၤလဲၣ် ဘၣ်ဃးယတၢ်ရုတံၤရုသကိးဒီးကစၢ်ယွၢ်
 - * လံၣ်အဆၢတဆၢအံၤ မ့ၢ်အစံးတၢ်ဘၣ်ဃး ယတၢ်ရုလိၣ်သးဒီးပုၤ (တံၤသကိး, ဟံၣ်ဖိဃီဖိ, ယဒူၣ်ယဒါ, ဆၣ်ဖိ ကီၢ်ဖိ, တၢ်ဘၣ်တု, တၢ်ဘျၢတဖၣ်)
 - * မ့ၢ်ယန့ၣ်နီၢ်ကီၢ်လၢလံၣ်အဆၢအံၤ, ယကထံၣ်ပုၤတဂၤဒီးတၢ်မၤအသးလီၤဆီဒ်လဲၣ်.
- ပုၤမၤသကိးတၢ်တဖၣ် သံကွၢ်ပုၤတဂၤအတၢ်ထံၣ်သ့ၣ်ညါအတၢ်သံကွၢ်ဒ်သိးကမၤစၢၤလိၣ်အသးဒ်အဖီလၢ -
- * နကဆိမိၣ်အိၣ်လဲၣ် (ဟ့ၣ်တၢ်မၤအသး)
 - * နမ့ၢ်ပၣ်ပျီၣ်တၢ်အံၤဆူဖိသ့ၣ်အအိၣ်, နကတဲဘၣ်အိၣ်လဲၣ်.

တဘၣ်စံၣ်ညီၣ်ပုၤတဂၤအတၢ်ပၣ်အသးဘၣ် - တဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်စံးဆၢဒ် “အဝဲဒၣ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်အဒိလီၤ.” မ့ၢ်တဖၣ်ယတတူၢ်လိၣ်ဘၣ်. တၢ်ပၣ်သးန့ၣ် ဒ်သိးကမၤစၢၤပုၤတဂၤအတၢ်မၤ ခီဖျိလံၣ်အဆၢလၢအမ့ၢ်အတၢ်အိၣ်မူအဂီၢ်.

၂. တၢ်ကတိၤအဒိၣ်အသ့ၣ်ဒီးအတၢ်ဆိကမိၣ်

တၢ်မၤလိလံၣ်စီဆုံအကျဲ မၤတၢ်ဂုၤဂုၤ ဒ်အမ့ၢ်တၢ်စံးကျဲးအိၣ်လၢစးခိလီၤ, ဒ်သိးပုၤမၤသကိးတၢ်တဖၣ် တဘၣ် ကွဲးတၢ်လၢအလံၣ်စီဆုံအပူၤန့ၣ်ဘၣ်. ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် ဖးခီဖျိတၢ်လၢအယုထၢဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဖးခဲဘျီတဘျီန့ၣ် ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် ကပၣ်ထီၣ်ထီတၢ်ကတိၤလီၤဆီလၢ အဆၢတဆၢအပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကတိၤဒိၣ်တၢ်မၤစၢၤ ပၣ်ပျီၣ်တၢ် ဒုးဒိၣ်ထီၣ်ပုၤကွဲးတၢ်အတၢ်ဆိကမိၣ်ဒီး လီၢ်ခၢၣ်သးအတၢ်သးအိၣ်တၢ်လီၤ. အဒိ - လၢယိၣ်ဟ့ၣ် ၈:၁၃-၂၀ န့ၣ်, တၢ်ကတိၤအဒိၣ်မ့ၢ်တၢ်အုၣ်ခိၣ်သး, တၢ်အဘၣ်, တၢ်စံၣ်ညီၣ်, တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီ, ပၢ်ကစၢ်, တၢ်သ့ၣ်ညါဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ် ပၣ်ပျီၣ်ကစၢ်ယုၣ်ဂူၤအတၢ်ကတိၤတၢ်ဒီး ပုၤမၤရံးရံးန့ၣ်လီၤ.

ပုၤမၤသကိးတၢ်ဖိတဖၣ် နီၤလီၤတၢ်ကတိၤတမံၤဃီ လၢပုၤအဆံးတဖု, ဒီးဖဲန့ၣ်မၤသကိးတၢ် ဒ်သိးကကွဲးတၢ် ကတိၤလၢအဒုးဒိၣ်ထီၣ်အတၢ်မၤလိလၢအသိၣ်လိပုၤလၢလံၣ်အဆၢတဆၢန့ၣ်လီၤ. လၢလံၣ်ယိၣ်ဟ့ၣ် ၈:၁၃-၂၀န့ၣ်, အဒိ - တၢ်ကတိၤအံၤ ကကွဲးအသးဒ်အံၤ, “ဖဲပကျဲးစးဒ်သိးပကသ့ၣ်ညါကစၢ်ယုၣ်ဂူၤန့ၣ်, ပတဲန့ၣ်ပၢ်အိၣ်လၢတၢ်ကိးမံၤဒဲး ဖဲပဆိကမိၣ်ထီၣ်ထဲဟီၣ်ခိၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဝးလီၤ.”

တၢ်မၤအသးအံၤ ကဘၣ်တၢ်သူအိၣ်လၢတၢ်ကတိၤအတၢ်ကွဲးလီၤ. တၢ်နီၤဖးလံၣ်အဆၢ မ့ၢ်တဖၣ်လံၣ်အဆၢဖးဒိၣ် ကဘၣ်တၢ်ကွဲးက့ၤဖျၢ်ဖျၢ်, မ့ၢ်တဖၣ်လၢအဆၢဖျၢ်ကိၣ်လီၤ. အဒိ - တၢ်တဲတၢ်ဘၣ်ဃး စီၤလါစရူးအတၢ်ဂဲၤဆၢထၢၣ် လၢပထံၣ်လၢလံၣ်ယိၣ်ဟ့ၣ် ၁၁:၁-၄၄ ကဘၣ်တၢ်မၤဖျၢ်လီၤဒ်အဖီလၢလီၤ.

အဆၢ ၁-၄	ကစၢ်ယုၣ်ရှုးမၤတံၤမၤသကိး
အဆၢ ၅-၁၆	ကစၢ်ယုၣ်ရှုးအတၢ်သးဒူ
အဆၢ ၁၇-၂၇	ကစၢ်ယုၣ်ရှုးအတၢ်အၢၣ်လီၤ
အဆၢ ၂၈-၃၇	ယုၣ်ရှုးမ့ၢ်ပုၤကညီၤလီၤ
အဆၢ ၃၈-၄၄	ကစၢ်ယုၣ်ရှုးအိၣ်ဒီးအစိအကမိၤ

၃. တၢ်ကတိၤသယဲၤ

ဖဲပအိၣ်ဒီးတၢ်မၤလိလံၣ်စီဆ့ၣ်အကျဲအံၤ လံၣ်စီဆ့ၣ်အဆၢန့ၣ် ဘၣ်တၢ်ဖးအီၤလၢ ပုၤတဂၤလၢအမ့ၢ် ပုၤဟဲထီၣ်မၤတၢ်ဖိလီၤ. ပုၤမၤသကိးတၢ်အဂၤတဖၣ် ဖးယုၣ်တဘျီဃီလၢလံၣ်လီၤဆီဒီးတၢ်နီၣ်တၢ် တဒ်သိးလိၣ်အသးလၢတၢ်ကတိၤဒီးအတၢ်ဆိကမိၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်ကွဲးအံၤ ဘၣ်တၢ်ကွၢ်ထံအီၤန့ၣ် ပုၤတဖၣ်အံၤစံးကတိၤတၢ်လဲလိၣ်လၢအအိၣ်လၢ တၢ်ကတိၤအဂၤ, တဆၢဘၣ်တဆၢလီၤ. ပုၤတဖၣ်အံၤ မၤတၢ်ဆူညါလၢအဝဲသ့ၣ်ညီၣ်န့ၣ်တဲတၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်ကွဲးအသးအဖျၢၣ်, ဃုထၢတၢ်အဂၤကတၢ်လၢတၢ်ကတိၤသယဲၤ မ့တမ့ၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အတၢ်ဒၣ်ဝဲစ့ၣ်စ့ၣ်လီၤ. ဖဲလံၣ်အဆၢဖိအံၤ ဘၣ်တၢ်ကွဲးအီၤန့ၣ် (လၢသ့ၣ်ဘၣ်အလီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢလံၣ်ပရၢအပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ), ပုၤကဘၣ်အိၣ်တဖုလၢအဃုဖိလၢတၢ်ကွဲးအံၤန့ၣ်လီၤ.

၄. “နအိၣ်ဖဲန့ၣ်” အတၢ်ကတိၤလိၣ်သး

လံၣ်စီဆ့ၣ်အတၢ်မၤလိအကျဲ ဘၣ်တၢ်သူအီၤလၢတၢ်လဲထံၣ်ဘၣ်လၢမဲၣ်ချဲ လၢတၢ်မၤအသးဒီး မ့ၢ်တၢ်အဂၤကတၢ်လၢတၢ်ကတိၤဘၣ်က့ၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤသကိးတၢ်ဖိတဖၣ် ဃုထၢပုၤကဘၣ်မ့ၢ်ဒ်လဲၣ်, လၢအသးလိဝဲအတၢ်ထံၣ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ - လၢတၢ်တဲဘၣ်ဃးပုၤမဲၣ်ဘျီၣ်တဂၤ လၢအမဲၣ်ဘျီၣ်ဖဲအအိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်လၢယိၤဟ့ၣ် ၉:၁-၃၈န့ၣ်, ပုၤဟဲထီၣ်မၤသကိးတၢ်တဖၣ်န့ၣ် ဘၣ်တဘၣ်ကပၣ်လီၤအသးလၢ ကအိၣ်ဘၣ်လၢအပျဲၣ်အဘီၣ်, ပုၤဖးရံၤရဲ, ပုၤမဲၣ်ဘျီၣ်အဘူးအတံၢ်, အမိၢ်အပၢဒီးအနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဃးတၢ်တဲန့ၣ် ပုၤတဂၤလၢကမ့ၢ်အကျါ ဘၣ်ဖးအီၤလၢကလုၢ်သီၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်လၢလံၣ်စီဆ့ၣ်အပူၤ ဖဲပုၤအဂၤတဖၣ် ဘၣ်ဃးအမဲၣ်ချဲဒီး ဆိကမိၣ်လီၤသး ဒ်ပုၤအါဂၤလၢတၢ်လီၤအံၤ, လဲၤခီဖျိတၢ်လၢအကဲထီၣ်အသးန့ၣ်လီၤ. ပုၤဖးလံၣ်စီဆ့ၣ်ဖဲန့ၣ် ကဲထီၣ်ပုၤသံကွၢ်တၢ်ဒီး သံကွၢ်ပုၤဟဲမၤလိသကိးတၢ် ကပၣ်ဖျါအတၢ်ထံၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်မၤအသးန့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် စံးဆၢအဆိကတၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်သိးကထူးဖျါထီၣ်တၢ်စံးဆၢန့ၣ် ပုၤလၢအထံၣ်ဃးတၢ်မၤအသးန့ၣ် သံကွၢ်တၢ်လၢအအဲၣ်ဒီးသံကွၢ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ - ပုၤလၢအမ့ၢ်အပျဲၣ်အဘီၣ်တဖၣ်ကစံးဆၢ “မ့ၢ်နအဲၣ်ဒီးခရဲၣ်ကမၤတၢ်လၢတၢ်ဆူးတၢ်ဆါအပူၤခါ. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲမၤဘျါပုၤဆါတဂၤလၢမ့ၢ်ဒိၣ်နံၤဒီး ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်စံးတၢ်ကတိၤလီၤ. မ့ၢ်တၢ်ကမၤအသးဒီးနၤဖဲန့ၣ်ခါ. ဘၣ်မနုၤခရဲၣ်မၤတၢ်မ့ၢ်ဒိၣ်နံၤန့ၣ်လဲၣ်. မ့ၢ်နသးအိၣ်ပိၣ်အခဲလၢ ကဘၣ်ထံၣ်လိၣ်တၢ်သံန့ၣ်ခါ.” မိၢ်ပၢတဖၣ် ဘၣ်တဘၣ်တၢ်ကသံကွၢ်အီၤ “မ့ၢ်နပျဲၣ်တၢ်လၢတၢ်လီၤလးအဝဲအံၤခါ. မ့ၢ်နဆိကမိၣ်ကစၢ်ယုၣ်ရှုးန့ၣ် မ့ၢ်ပုၤတဂၤလၢအမၤဘျါက့ၤန့ၣ်ဖိအမဲၣ်ချဲခါ.”

လံၣ်စီဆ့ၣ်အပုၤမၤတၢ်တဖၣ် အသးမ့ၢ်အိၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ် ဘၣ်တၢ်ကွၢ်ဃုသ့ၣ်ညါအီၤလီၤ. ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် ကတိၤသကိးတၢ် မ့ၢ်အမၤန့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်လၢ အတၢ်ထံၣ်ပုၤတဖၣ်အံၤ အတၢ်အိၣ်မူန့ၣ်လီၤ.

၅. တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သံကွၢ်တဖၣ်

လၢတၢ်မၤလိလံၣ်စီဆ့ၣ်အကျဲအံၤ, ဒ်လံၣ်စီဆ့ၣ်အဆၢဖးဒိၣ်တဖၣ် ဘၣ်ဖးအီၤဒိၣ်ဒိၣ်န့ၣ် ပုၤမၤလိသကိးတၢ်တဖၣ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါဝဲတၢ်သံကွၢ်လၢလံၣ်စီဆ့ၣ်အဆၢတဖၣ် ပၣ်ဖျါဝဲဒၣ်လီၤ. တၢ်သံကွၢ်တဖၣ် ကမ့ၢ်တၢ်လၢအဖိလိၣ်အံၤလီၤ.

- * တၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်တသ့ၣ်ညါ
- * တၢ်တမံၤအံၤ ဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်လၢတၢ်လီၤခဲ မ့တမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်ကတိၤ
- * တၢ်လီၤဟံၣ်အိၣ်လၢတၢ်တဲလၢဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကမၤကမၣ်
- * တၢ်တမံၤမံၤလၢအဘၣ်ထွဲလိၣ်အသးဒီး တၢ်မၤအသးခဲအံၤတဖၣ်

ပုၤမၤသကိးတၢ်တဂၤဘၣ်တဂၤ ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သံကွၢ်သၢမံၤ, လၢအဘၣ်တၢ်ကွဲးနီၣ်အီၤလၢ သ့ၣ်ဘ့ၣ်ဘၣ် ကွဲးနီၣ်တၢ်အလီၤ, မ့တမ့ၢ်လံၣ်ပရၢအပူၤလီၤ. ပုၤတကရူၢ်အံၤ အပုၤမၤသကိးတၢ်ဃုထၢတၢ်သံကွၢ် ဒ်သိးကဒုးသ့ၣ်ညါ ဒီးကတိၤတၢ်ဘၣ်ဃးလံၣ်စီဆုံအတၢ်ပၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်, လံၣ်စီယုၤ, လံၣ်လၢအတဲဖျါထီၣ်တၢ်ကိးမံၤဒဲး ဒီးတၢ်ဒ်သိးလီၤ ပလိၣ်အသးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤသကိးတၢ်ဖိတဖၣ် ကအိၣ်ဒီးအစူၢ်တစူၢ်လၢ တၢ်သံကွၢ်အံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢအထံၣ် ဘၣ်ဝဲသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်စံးဆၢအီၤဆူ ပုၤကရူၢ်အအိၣ်လီၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ်လဲၤအသးအိၣ်စံၣ်အိၣ်ကျါလၢတၢ်အိၣ်မူခဲအံၤ န့ၣ်လီၤ.

၆. ယွၤဂ့ၢ်ပီၣ်ညါအဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤဒီးသးသမူအကတၢ်

ပအိၣ်ဒီးလံၣ်စီဆုံအတၢ်သိၣ်လိအကျဲဒီး တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤ ဒ်တၢ်ဘျူးတၢ်ဖိၣ်, တၢ်ပျါတၢ်ကမၣ်, တၢ်တီတၢ်လီၤ, ပုၤဟတၢ်, အပျဲၣ်အဘိၣ်တဖၣ်, တၢ်ဒဲးဘး, တၢ်အုၣ်ခိၣ်တၢ်, တၢ်ဃုတၢ်ဖိးဒီး တၢ်အဒိတဖၣ် ဘၣ်တၢ်မၤလိအီၤလီၤ. တၢ်အလီၤအိၣ်လၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအလီၤပလိၣ်သးန့ၣ်လီၤ. လံၣ်စီဆုံအလံၣ်စီယုၤ, လံၣ်စီဆုံအတၢ်တဲဖျါ တၢ်ကိးမံၤ, လံၣ်စီဆုံအတၢ်စံးတၢ်ကတိၤတဖၣ်လီၤ. ပုၤတဖုတကရၢမ့ၢ်မၤတၢ်ဒ်သိးသိးလၢ တၢ်ဃုကွၢ်တၢ်မၤ, ကွဲးနီၣ် တၢ်လၢအထံၣ်ဝဲသ့ၣ်, ဒ်သိးကစံးဆၢတၢ်ပုၤတဖုတကရၢအအိၣ်လီၤ. ပုၤခဲလၢဒ်မၤသကိးတၢ်ဒ်သိးသိး, ဒ်သိးကထံၣ်တၢ် မၤအသးလၢ မ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကူၣ်တၢ်ဖးတဖၣ်

လံၣ်စီဆၢအိၣ်ဒီးတၢ်မူ, တၢ်အသီလာအသုးဘူးအသးဆူလံၣ်စီဆၢတၢ်မၤလိအကူၣ်တဖၣ်လၢ ဟါနီၣ်ရူၣ်ဒဲးဘၢၣ် (Valley Forge, PA: Judson Press, 1996)

လံၣ်စီဆၢကတိၢ်တၢ်ဒီးန့ၣ်လၢ, ရီၣ်ဘၢးမဲးကမံၣ်ဘရီ (Louisville, KY : Westminster John Knox Press, 1985)

အပျီၣ်အဘိၣ်အလံၣ်ပရၢတၢ်မၤလိလံၣ်စီဆၢအဂ့ၢ်ကတၢ် Compiled by Melissa Munro and Judith Couchman (Colorado Springs, CO: Nav Press, 2002)

တၢ်ထံၣ်လိၣ်သးဒီးခရံၣ်လၢအမူဝဲ တၢ်ထံၣ်ဘၣ်ကစၢ်ခရံၣ်လၢတၢ်သးခုကစီၣ်လၢစီၤယီၤဟ့ၣ်ကွဲးဝဲလၢ Robert B. Setzer Jr., (Valley Forge, PA : Judson Press, 1999)

နကဘၣ်မၤလိနလံၣ်စီဆၢဒ်လဲၣ်. တၢ်ဟ့ၣ်လၢအကတၢ်တအိၣ်လၢ ဒုးန့ၣ်ပုၤတၢ်လီၢ်ဆူအဆိကတၢ်အကျဲလၢ Kay Arthur (Eugene, OR : Harvest House Publishers, 2011).

The Kerygma Program

အဝဲအံၤ မ့ၢ်တၢ်လၢဒ်ဂံၢ်လၢဒ်ဘါ, ဆၢကတီၢ်အယံၣ်, တၢ်မၤလိအဒိၣ်, လၢလံၣ်စီဆၢလီၤ. လၢကန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဆူညါန့ၣ်လီၤ. The Kerygma Program at 1-800-KERYGMA, or visit the web site: www.kerygma.com.

ရဲးဝါရဲး(Rick Warren's) လံၣ်စီဆၢတၢ်မၤလိအကျဲ တၢ်အိၣ်တဆံခံမံၤလၢ နကအိးထီၣ်ယွၤအကလုာ် (Grand Rapids, MI: Zondervan, 2006)

တၢ်လဲလိၣ်လံၣ်စီဆၢအတၢ်မၤလိလၢ Walter Wink (Nashville, TN : Abingdon Press, 1990)

သုလံၣ်စီဆၢအတၢ်မၤလိလၢ ပုၤကူၣ်တဖၣ်လၢ Roberta Hestenes (Louisville, KY : Westminster John Knox Press, 1985)

ပုၤဝိၣ်မုၢ်လၢလံၣ်စီဆၢအတၢ်ကွဲး (Grand Rapids, MI: Zondervan, 1999) (ဘၣ်တၢ်ဒီးန့ၣ်အီၤလၢ Grand Rapids, MI: Zondervan, 1999). (Available from Judson, 1-800-4 JUDSON or www.judsonpress.com.) Available titles

are :

- Deborah - အိၣ်ဒီးတၢ်သးဒူလၢယွၤအဂီၢ်
- Esther - ကဲထီၣ်ပိၣ်မုၢ်လၢယွၤအဲၣ်ဒီး
- Hannah - ပၣ်နတၢ်မံၤစီၢ်လၢယွၤအလီၤ
- Mary - ဃုထၢတၢ်သးခုဘၣ်ဃးတၢ်ဒိကန့ၣ်
- Ruth - နၣ်လၢယွၤကပၣ်ဖိၣ်ဃၣ်တၢ်လၢနဂီၢ်
- Sarah - တၢ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲဒီး ယွၤလၢအအိၣ်ဒီးန့ၣ်

- ၁. တၢ်ကတဲၣ်ကတီၤပၣ်လၢ အပျၢ်အဘိၣ်တဖၣ် ကမၤကဲထီၣ်တၢ်/ ခရံၣ်ဖိအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့
[http://www.abhms.org/resources/church life leadership/ wcll-201 Planning Christian Education Discipleship. pdf](http://www.abhms.org/resources/church%20life%20leadership/wcll-201%20Planning%20Christian%20Education%20Discipleship.pdf)
- ၂. တၢ်သိၣ်လိအဂ့ၢ်မိၢ်ပုၢ်ဒီး တၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးဖိသၣ်
[http://www.abhms.org/resources/ church life leadership/ wcll-302 Teaching Children. pdf](http://www.abhms.org/resources/church%20life%20leadership/wcll-302%20Teaching%20Children.pdf)
- ၃. တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ခိၣ်န့ၢ်အတၢ်ခိၣ်ထီၣ်
[http://www.abhms.org/resources/church life leadership/wcll-302 Teaching Children pdf](http://www.abhms.org/resources/church%20life%20leadership/wcll-302%20Teaching%20Children.pdf)
- ၄. ခိၣ်န့ၢ်လၢအမၤတၢ်ကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်
[http://www.abhms.org/resources/church life leadership/wcll-802 Leadership Enabling.pdf](http://www.abhms.org/resources/church%20life%20leadership/wcll-802%20Leadership%20Enabling.pdf)
- ၅. တၢ်ဖံးတၢ်မၤဒီး တၢ်ထီၣ်ဒါလိၣ်အသးလၢ ကရူၢ်တဖၣ်အတၢ်ထံၣ်လိၣ်သး
[http://www.abhms.org/resources/ church life leadership/wcll-811 Conflict. pdf](http://www.abhms.org/resources/church%20life%20leadership/wcll-811%20Conflict.pdf)
- ၆. တၢ်ဆၢန့ၢ်ဆူ မံးရှၢၣ်န့ၢ်အတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်
[http://www.abhms.org/resources/church life leadership/wcll-910 Missional Church.pdf](http://www.abhms.org/resources/church%20life%20leadership/wcll-910%20Missional%20Church.pdf)
- ၇. လံၣ်စီဆံၣ်တၢ်မၤလိအကျဲလၢ အပျၢ်အဘိၣ်လၢအခိၣ်ထီၣ်
[http://www.abhms.org/resources/church life leadership/wcll-502 Bible Study Growing Disciples.pdf](http://www.abhms.org/resources/church%20life%20leadership/wcll-502%20Bible%20Study%20Growing%20Disciples.pdf)

တၢ်ကွဲးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ နမၤန့ၢ်အီၤလၢ websiteဖဲနသီၣ်တဲးအီၤလၢနစုလီၤ. ဖဲနတမၤန့ၢ်နတၢ်ကဲၤဆူတၢ်အကိၤ န့ၣ် လဲၤဆူ www.abhms.org ဒီးလၢစုတကမၤန့ၢ်ကသီၣ်ထဲးအီၤလၢ တၢ်တီၤပျၢ်လၢအစံး: Worships for Church life and Leadership.

Workshops for Church Life and Leadership © 2012 American Baptist Home Mission Societies, American Baptist Churches USA. Permission is granted to photocopy for use in national, regional and local educational events. All other rights reserved. This online resource is supported by the America for Christ Offering.